

Podpora prostřednictvím CLLD v OPZ+ - PODPOROVANÉ AKTIVITY – NOVÉ (PRACOVNÍ MATERIÁL)

1. Úvod

Cílem je podpora a řešení problémů osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením, osob sociálně slabších a znevýhodněných, které žijí v prostředí venkova. Podpůrné intervence směřují zejména do oblasti sociálního začleňování, zaměstnanosti a posilování rodinných vazeb. Jsou realizovány v přirozeném prostředí těchto osob, tj. tam, kde na venkově žijí či pracují. Jsou využívány přístupy a nástroje specifické pro venkovské prostředí s důrazem na aktivní zapojování a participaci členů místních komunit, posilování a rozvoj místních zdrojů a řešení problémů specifických pro venkov. Projekty budou primárně přispívat ke zlepšení životní situace osob s ohledem na jejich potřeby, ke zvýšení jejich pracovních příležitostí a dostupnosti služeb v přirozeném prostředí. Veškeré intervence budou vedeny záměrem posílit soběstačnost venkova a zapojit místní aktéry do pomoci osobám sociálně či zdravotně znevýhodněným a zvýšit tak jejich šance na plnohodnotnější uplatnění a začlenění v místě, kde žijí. Prostřednictvím intervencí v rámci CLLD tak bude docházet ke zlepšování kvality života ve venkovském prostoru a vyrovnávání nerovností mezi venkovem a městy.

Projekty budou postihovat specifickou problematiku v širším území celé MAS. Podporované aktivity by měly naplňovat základní znaky komunitně vedeného místního rozvoje:

- budou konkrétně zacílené na podporu předem identifikovaných osob žijících v daném území, tj. zpracování projektu bude předcházet detailní zjištění existence cílových skupin a jejich potřeb (mapování, předběžná analýza, místní šetření apod.),
- budou maximálně využívat místní zdroje, budou mít lokální rozměr a dosah a přímou vazbu na místní veřejné služby, zaměstnavatele a podniky,
- budou mít komunitní rozměr, tj. budou podporovat, posilovat a rozvíjet komunitní principy a komunitní život (vzájemná spolupráce, snaha o budování funkčních partnerství, aktivizace zdrojů k svépomoci, otevřená a transparentní komunikace, sdílení, společné tvoření a realizace netradičních nápadů a neobvyklých/ inovativních způsobů řešení),
- budou se vyznačovat praktičností a pragmatičností svého zaměření a jednoduchostí zvolených postupů a přístupů k řešení daných problémů.

Podporovány budou aktivity s přímým dopadem na podpořené osoby/ členy komunity, obce či města. Jedná se primárně o přímou práci s cílovými skupinami, sekundárně může být podpořena i dílčí koncepční a metodická činnost anebo vzdělávací a osvětové aktivity směřované k cílovým skupinám a k laické i k odborné veřejnosti.

Charakter podporovaných aktivit – základní oblasti a příklady aktivit

Podporovány budou **terénní aktivity a mobilní programy** směřující k podpoře lidí v jejich přirozeném prostředí, popř. **lokální ambulantní programy** s dobrou místní i časovou dostupností i pro osoby závislé na pomoci svých blízkých nebo jiných pečujících osob:

- 1.1.** Podpora **komunitní (sociální) práce** včetně vzniku, fungování a rozvoje **komunitních center; programy aktivizace a participace** cílových skupin a zvyšující jejich zapojování se do života v obci/ komunitě včetně aktivit podporujících rozvoj a posilování prvků **svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušenosti, podpory dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci**
- 1.2.** Podpora **sociální práce** na území MAS s důrazem na posílení kompetencí obcí
- 1.3.** Podpora **sdílené a neformální péče**, včetně **paliativní a domácí hospicové péče, homesharingu a dalších forem sdílené péče**
- 1.4.** **Zaměstnanostní programy** (s výjimkou programů aktivní politiky zaměstnanosti) s cílem přispět ke snížení lokální nezaměstnanosti
- 1.5.** **Podpora rodin a posilování rodinných vazeb**
- 1.6.** **Dluhové poradenství** jako cílená přímá podpora a pomoc osobám z cílových skupin

1.1.

Programy směřující k **aktivizaci a participaci** cílových skupin a zvyšující jejich **zapojování se** do života v obci/ komunitě – posilování sebedůvěry členů komunity a jejich schopností, ochoty a motivace podílet se aktivně na správě místa, kde žijí, vytváření podmínek pro aktivní participaci lidí na věcech veřejných, pro zplnomocňování, sdílení zodpovědnosti a zapojování do plánování změn, do rozhodování a do přímé realizace opatření na úrovni sousedství, dané lokality, obce, města, mikroregionu dle individuálních schopností.

Podpora **komunitní (sociální) práce¹ včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center²** jako neutrálního a otevřeného prostoru, který umožňuje lidem scházet se, společně vytvářet aktivity a řešit sdílené problémy (členové komunity se aktivně účastní na všech procesech v rámci komunitního centra včetně jeho řízení a zajištění běžného provozu) – je kladen důraz na **práci celého společenství**, na kterém se podílejí všichni relevantní aktéři z komunity všech věkových kategorií včetně seniorů a dětí za podpory komunitního (sociálního) pracovníka³, který k tomuto účelu může využívat širokou škálu metod (motivování, zvyšování sebedůvěry, podpora vzájemné spolupráce či samoorganizování členů komunity a jejich zapojování do komunitního plánování rozvoje lokality či do iniciace příslušných legislativních změn).

Aktivity podporující rozvoj a posilování prvků **svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušeností**, podpora **dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci**.

Příklady aktivit:

- **kulturní/ multikulturní aktivity** realizované „samosprávně“, tj. sebeorganizované členy komunity (divadelní představení či výstava fotografií místní mládeže na určitá témata, filmové kluby, specifická podpora členů komunity z pohledu kulturní identity, sebevědomí a překonávání traumat různého charakteru apod.)
- **výchovně/ vzdělávací a edukační aktivity** pro cílové skupiny a pro laickou i odbornou veřejnost⁴ s cílem posilovat vzdělávání v informační společnosti a přispívat k rozvíjení schopnosti dobře se orientovat v rychle měnícím se světě (komunitní knihovny, mimoškolní doučování, motivační semináře/workshopy pro mládež zaměřené na budoucí uplatnění na trhu práce, podpora zvyšování dovedností pracovat s místní komunitou, přednášky a besedy s odborníky s cílem informovat o možnostech, diskutovat o účinných vylepšeních či místních inovacích, podvečerní kluby, sdílejší kruhy, promítání filmů, točení dokumentů apod.)⁵

¹ Komunitní (sociální) práce je založená na propojování sdílených potřeb a existujících zdrojů (lidských, materiálních, finančních či jiných) uvnitř komunity a na stanovování dosažitelných cílů na základě možností dané komunity = zplnomocňující proces, který vychází z posilování místních zdrojů; koncentruje se na silné stránky lidí a je posilován zkušeností malých společných úspěchů více lidí, který zvyšuje předpoklady pro udržitelnost výsledků a dosažených změn. V rámci CLLD bude podporována práce s komunitou v širokém slova smyslu, tedy nikoli výhradně komunitní sociální práce garantovaná kvalifikovaným sociálním pracovníkem. Pozice sociálního pracovníka jako garanta komunitní práce bude nezbytná jen v těch projektech, kde to charakter dané situace přímo vyžaduje (tzn. kde se jedná přímo o realizaci sociální práce, k jejímuž výkonu je příslušný výhradně kvalifikovaný sociální pracovník).

² Komunitní centra umožňují vytvářet prostor pro mobilizaci zdrojů uvnitř komunity a pro pomoc při řešení problémů místní komunity za aktivní účasti všech stran, kterých se tyto problémy dotýkají; nejsou výhradně zaměřena na podporu a zapojování lidí s nějakým druhem znevýhodnění, ale jsou široce otevřena všem lidem, kteří žijí v dané lokalitě – dění v komunitním centru vychází z potřeb a kreativity těchto lidí a může zahrnovat široké spektrum aktivit (např. aktivity kulturní a multikulturní, výchovné a vzdělávací, environmentální či aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ a dobrovolnickou činnost).

³ V případě potřeby působí v komunitním centru vedle komunitních pracovníků také pracovník s odbornou kvalifikací sociálního pracovníka podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Může se jednat o sociálního pracovníka obce či místní nestátní neziskové organizace s kompetencemi k činnostem vykonávaným v rámci komunitní sociální práce.

⁴ Odbornou veřejností se myslí např. pracovníci obcí, místních dobrovolných spolků a NNO, zaměstnavatelů, podnikatelů atd. Cílem podpory je posilovat jejich kompetence v oblasti vzájemné spolupráce, aktivizace místních občanů, budování funkčních partnerství a vzájemné spolupráce (přednášky, workshopy, veřejné debaty, exkurze apod.).

⁵ Lidé se něco nového dozívají a současně se podílí na organizaci takové akce, tj. aktivně se zapojují, participují. Aktivity typu mimoškolní doučování a motivační semináře/workshopy pro mládež zaměřené na budoucí uplatnění na trhu práce nesmí být hrazeny z jiného dotačního titulu (MŠMT, Operační program Jan Amos Komenský – OP JAK, Národní plán obnovy – NPO).

- aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ vzniklých na základě **zplnomocňujících metod práce** směřujících k řešení místních problémů (rada starších či dospívajících přináší zastupitelstvu náměty na zlepšení kvality života v obci, občansky vedené procesy a projekty, rozvoj zájmových skupin a sítí v sousedstvích přinášející pomoc místním občanům v řešení potřeb a problémů ovlivňujících kvalitu jejich života s dopadem na sociální začleňování a vstup na trh práce, podpora místních lídrů/ autorit z řad členů komunity apod.)
- **environmentální aktivity** a podpora jejich využití v rámci komunitní práce (aktivity zaměřené na zvelebování životního prostředí komunity, sběr odpadků, společná kultivace veřejných ploch, komunitní zahrada/ dílna/ doprava, obnova tradičního využívání krajiny, péče o krajinu, péče o kulturní či přírodní památky, údržba turistických tras a cyklostezek atd.)
- **aktivity podporující zapojování cílových skupin do dobrovolnické činnosti** (péče potřebným spoluobčanům na bázi sousedské či generační výpomoci, podpora mezigeneračního setkávání, soužití a spolupráce, otevřené (dobrovolnické) komunitní kluby a komunitní setkávání jako prevence sociálního vyloučení, sousedský jarmark, komunitní kavárna či sdílená kuchyň nebo jídelna, spížirna, lokální potravinová banka včetně zajištění distribuce jídla, pomůcek, potřeb pro domácnost nebo ošacení, bazar, sociální šatník a pomoc v nouzi, pořádání veřejných sbírek za účelem podpory těch nejpotřebnějších v obci atd.)
- **aktivity podporující komunitní sdílení prostor, vybavení, pomůcek** (např. sdílené dílny, zahrady, zpracovny ovoce, zeleniny, medu, moštárny apod.)
- **komunitní projekty/aktivity propojující lidi s obdobnými problémy**, např. rodiče s dětmi s hendikepem či rodiče samoživitelé, svépomocné a podpůrné skupiny rodičů, sdružení pečujících, kluby seniorů, skupinové kluby s přesahem do rozvoje kompetencí, osvojování si nových návyků a zvyklostí, rozšiřování si obzorů v různých disciplínách (projekt může zahrnovat např. vzdělávání, konzultace, facilitace, výjezdové pobyty apod.)
- **mezigenerační projekty**, např. dobrovolné hlídání a vyzvedávání dětí aktivními seniory nebo staršími vrstevníky dětí, navštěvování seniorů, osamělých občanů a lidí žijících v izolaci místními dobrovolníky s cílem posilování dobrých vztahů a rozšiřování pocitu sounáležitosti, programy podporující mezigenerační dialog a soužití (projekty mohou být postavené na práci koordinátora, který zajišťuje podporu pro rozvoj těchto aktivit, způsobilým výdajem může být i pojištění dobrovolníků a drobné výdaje spojené např. s dopravou apod.)

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.1:

- komunitní aktivity musí mít přímou vazbu na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob z cílových skupin, musí vycházet z mapování kontextu komunity a potřeb členů komunity; konkrétní podobu a zaměření aktivit (resp. řešených témat) utváří cílová skupina podle vlastních potřeb a zájmů s cílem zlepšit sociální situaci nejen jednotlivců, ale především komunity jako celku
- komunitní aktivity musí být zaštitěny komunitním pracovníkem⁶
- dobrovolníci musí mít uzavřenou smlouvu o dobrovolnické činnosti

V rámci části 1.1 nebude podporováno:

- jednotlivé aktivity, pokud nebudou součástí komunitní práce
- sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- dobrovolnictví v sociálních službách, vztahující se k základním činnostem
- komerční zpoplatněné služby zaměřené na hlídání a vyzvedávání dětí a péči o domácnost
- dětské skupiny podle zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině
- aktivity realizované pro žáky na školách, a to včetně doučování a kariérového poradenství na školách (v gesci MŠMT, hrazené z jiného dotačního titulu – MŠMT, OP JAK, NPO)
- univerzity třetího věku, výchova k občanství (v gesci MŠMT)

⁶ Nemusí jít nutně o kvalifikovaného sociálního pracovníka dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Podstatná je zkušenost s metodami komunitní práce nebo sociální práce s komunitou a participativními metodami práce v kontextu sociálního začleňování.

1.2.

Podpora sociální práce na území MAS s důrazem na posílení kompetencí obcí v přístupu k sociálně slabším a znevýhodněným občanům a zvýšení míry zapojení a aktivní participace obcí na řešení jejich situace.

Příklady aktivit:

- zavedení či posílení **sociální práce na obcích**⁷ tam, kde to situace vyžaduje, podpora spolupráce v oblasti sociální práce na území DSO či MAS, např. sdílený sociální pracovník pro více obcí, mobilní týmy zajišťující výpomoc starším a osamělým občanům apod.
- aktivity zaměřené na podporu **sociálního/ dostupného/ podporovaného/ bydlení nebo krizového bydlení** (ve smyslu komplexní individuálně cílené podpory pro osoby žijící v takovém typu bydlení)
- zvýšení míry **vzájemné spolupráce a účinné komunikace** obcí a jejich zastupitelstev s dalšími aktéry/ organizacemi/ službami v území (může se jednat o různé formy spolupráce a komunikace – založení nových pracovních skupin, platform, případové konference, fokusní skupiny či zapojení se do již existující platformy)
- podpora **lokální koncepční, strategické či metodické činnosti** obcí v oblasti sociálního začleňování ve spolupráci s dalšími subjekty, např. při **aktivním zjišťování potřeb** v obci (průzkumy a šetření lokálního charakteru) nebo při zavádění **koordinovaného přístupu k řešení dané problematiky v území** (koordinace a síťování), např. tvorba obecních plánů prevence rizikových sociálních jevů a krizových plánů obce pro oblast sociálního začleňování

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.2:

- u aktivit obsahujících podporu sociální práce, jak přímo pro obec či jako podporu bydlení, stejně tak u plánování sociálních služeb na obecní úrovni, je nezbytné, aby sociální pracovník navázal kontakt s ORP a krajským úřadem – metodikem sociální práce; prostřednictvím této spolupráce získá sociální pracovník potřebnou metodickou pomoc a v případě potřeby i metodické vedení
- sociální pracovník musí splňovat kvalifikaci podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

V rámci části 1.2 nebude podporováno:

- sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

⁷ Při zavedení sociální práce na obcích nebo sdílení sociálního pracovníka více obcemi: propojení se sociálními pracovníky ORP a PoÚ, síťování, účast na pracovních skupinách a využití dalších způsobů šíření povědomí o nabídce; toto vše za ochrany osobních a citlivých údajů klienta.

1.3.

Podpora **sdílené a neformální péče⁸**, včetně **paliativní a domácí hospicové péče, homesharingu a dalších forem sdílené péče** a zajištění jejich dostupnosti i v malých obcích a v odlehlých venkovských regionech

Aktivity by měly směřovat k podpoře neformálních pečujících a blízkého okolí osoby závislé na péči s cílem zajistit kvalitní péči o osobu závislou na péči tak, aby mohla setrvat ve svém přirozeném prostředí. Aktivity mají přispět k vzájemné provázanosti a sdílení péče mezi neformálními pečujícími a formálními poskytovateli péče včetně zvýšení informovanosti neformálních pečujících o možnostech péče o osobu závislou na péči v jejím přirozeném prostředí.

Příklady aktivit:

- **doprovázení, edukace, poradenství, terapie, asistence a spirituální podpora pro rodinné příslušníky a další blízké a pečující osoby** s cílem pomoci jim porozumět situaci, stabilizovat sociální zázemí a hledat dobrý smysluplný cíl intervencí, který je v souladu s jejich hodnotovými představami
- **podpora paliativní/hospicové péče v přirozeném sociálních prostředí klienta** (např. koordinace multidisciplinární domácí hospicové/paliativní péče, koordinace a edukace pro pečující v oblasti dostupných možností péče); jedná se výhradně o činnosti, které nemohou být hrazeny v souladu s činnostmi podle zákona o sociálních službách ani ze zdrojů zdravotních pojišťoven
- **zapůjčování kompenzačních a asistivních pomůcek** usnadňujících péči v domácím prostředí
- **podpora sdílené péče prostřednictvím systému podpory rodin dětí s mentálním či kombinovaným postižením a s poruchou autistického spektra – homesharing;** v rámci aktivity je možné podpořit nábor hostitelů včetně jejich přípravy, přípravu a práci s rodinou a dětmi s postižením, podporu procesu párování, kontrolu procesu homesharingu apod.
- **další formy sdílené péče** mimo homesharing
- doplňkově **podpora odborných pracovníků poskytovatelů těchto služeb** (supervize, vzdělávání, duševní hygiena a prevence vyhoření atd.)
- doplňkově **sít'ování, výměna zkušeností a přenos dobré praxe v oblasti neformální a sdílené péče, včetně paliativní a domácí hospicové péče, podpora case managementu**
- *viz také část 1.1 komunitní projekty/aktivity propojující lidi s obdobnými problémy, např. rodiče s dětmi s hendikepem či rodiče samoživitelé, svépomocné a podpůrné skupiny rodičů, sdružení pečujících atd.*

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.3:

- součástí zapůjčení kompenzační či asistivní pomůcky musí být zaučení manipulace s pomůckou
- na zakoupení kompenzačních a asistivních pomůcek se může vztahovat veřejná podpora/podpora de minimis; před vydáním právního aktu je nutné předložit ŘO OPZ+ vyčíslení podpory de minimis
- paliativní péče v zařízeních sociálních služeb může být podpořena pouze jako fakultativní činnost při poskytování sociálních služeb
- subjekty, které chtějí získat finanční podporu stávajícího homesharingu nebo zavádět homesharing nově v celém rozsahu, musí při realizaci projektu vždy dodržet základní principy homesharingu a vycházet z metodiky homesharingu⁹
- v případě podpory dalších forem sdílené péče mimo homesharing musí být součástí projektu vždy práce s neformálním pečujícím

⁸ Pečující osoby často trpí velkou izolovaností od okolní společnosti, jsou permanentně ve službě člověku, o kterého pečují, a jejich okolí to obvykle považuje za samozřejmé. Pečující však bývají velmi často vyčerpaní a vyhořelí, nemají žádný kontakt s vlastními potřebami, nemají se sami o co opírat a z čeho čerpat. Ještě výrazněji se tato izolace pečujících objevuje právě na venkově a zejména v odlehlých obcích. Pečující zde mnohdy žijí i celé roky zcela odděleně od okolního světa, často mají velmi zkreslený obraz reality a zkreslenou představu o mezilidských vztazích.

⁹ [METODIKA-Homesharing-pro-ONLINE-2021_11.pdf](#)

- vzdělávání pracovníků v sociálních službách může být podpořeno pouze nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; na toto vzdělávání se může vztahovat veřejná podpora/podpora de minimis¹⁰

V rámci části 1.3 nebude podporováno:

- zajištění přímé péče (s výjimkou péče po dobu, kdy se pečující osoba účastní aktivit projektu)
- sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- činnosti hrazené zdravotními pojišťovnami
- poskytování paliativní péče coby základní činnosti sociálních služeb
- vzdělávání pracovníků v sociálních službách v rámci zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

---

¹⁰ Pouze pokud tito pracovníci prokazatelně nepracují na úseku hospodářských činností organizace (např. sociální pracovníci úřadu) nebo se vzdělávání prokazatelně netýká hospodářské činnosti organizace, je tato aktivita podpořena mimo režim veřejné podpory.

1.4.

Zaměstnanostní programy (s výjimkou programů aktivní politiky zaměstnanosti) s cílem přispět ke snížení lokální nezaměstnanosti. Projekty budou primárně zaměřeny na podporu zapojení osob z cílových skupin na trh práce, doplňkově mohou být zaměřeny také na koordinaci a síťování služeb zaměstnanosti (propojování veřejných služeb zaměstnanosti se zaměstnavateli, nestátními neziskovými organizacemi, obcemi a školami), osvětu zaměstnavatelů a vzdělávání členů realizačního týmu, a to zejména v práci s osobami z cílových skupin.

Důraz by měl být kladen na individuální přístup k osobám z cílových skupin a na respektování jejich specifických potřeb, na logickou provázanost aktivit poskytovaných osobám z cílových skupin a na zahrnutí všech relevantních činností potřebných pro úspěšné a udržitelné zapojení osob z cílových skupin na trh práce v jasné vazbě na jejich potřeby a s ohledem na účelnost a hospodárnost vynaložených prostředků (např. využití dluhového poradenství a psychosociální podpory, zapojení pracovního poradce/konzultanta do multidisciplinárního týmu apod.).

Příklady aktivit:

- **sdílení pracovníků, prostor, vybavení, pomůcek** (např. sdílené pracovní čety na území MAS, údržba veřejných prostranství apod.)
- **flexibilní formy zaměstnávání** v lokálním kontextu (zkrácené úvazky, rotace na pracovním místě, sdílení pracovního místa, práce na dálku z domova – vhodné zejména pro rodiče s malými dětmi)
- **pracovní mentoring, mezigenerační tandemy na pracovištích** (mladí se učí od pracovníků v předdůchodovém věku a naopak, nezkušení od zkušených)
- lokální aktivizační **tréninková pracovní místa, stáže** u zaměstnavatelů (otázka atraktivity pracovního místa a jeho společenské užitečnosti a hodnoty – cílem by mělo být oslovit a přilákat mladé lidi, aby mohli zažít pocit uspokojení, naplnění a hrdosti na to, co dělají a jak se žijí), např. individualizované motivační a tranzitní pracovní programy pro absolventy a mladé nekvalifikované neaktivní osoby bez praxe, včetně individuálních exkurzí a rekvalifikací, s cílem návratu do vzdělávání či získání pracovních zkušeností a zvýšení jejich šance na následné uplatnění na trhu práce formou zaměstnání či zahájení podnikání včetně následné podpory
- **prostupné zaměstnávání** s důrazem na podporu osob dlouhodobě nezaměstnaných v obci, na území svazku obcí či MAS (s vazbou na řešení dalších rodinných a komunitních problémů) a s důrazem na zapojení veřejně/komunitně prospěšných zaměstnavatelů (obce, nestátní neziskové organizace, MAS, dobrovolné svazky obcí) – trénink pracovních dovedností a návyků pod dohledem mentora a psychosociálního pracovníka a následně udržení na pracovním místě či zapojení soukromé sféry (udržitelná pracovní místa na volném/otevřeném trhu práce) – podpůrné aktivity zajistí MAS nebo NNO, které umí pracovat s osobami z cílových skupin, nutná spolupráce s aktéry v území (tj. komplexnější projekty se zapojením řady subjektů, síť soukromých zaměstnavatelů, NNO, veřejně prospěšní zaměstnavatelé, poskytovatelé rekvalifikací, nezbytné služby – dluhové poradenství včetně oddlužení, motivující mzdové ohodnocení, sociální bydlení, psychosociální podpora apod.); primárním cílem je celkový rozvoj a zlepšení situace těchto osob, nikoli jen samotné zaměstnání

- **komunitně prospěšné zaměstnávání¹¹** s důrazem na podporu místních veřejně prospěšných zaměstnavatelů, kteří primárně uspokojují místní poptávku, nabízejí
- lokální výrobky a služby a zaměstnávají znevýhodněné cílové skupiny zejména na malých obcích (s cílem např. zachování místního obchodu, zajištění provozu pojiždné prodejny apod.); nedílnou součástí projektu je komplexní individuální práce s osobami z cílových skupin (dluhové poradenství a motivující mzdové ohodnocení, rekvalifikace, mentoring, psychosociální podpora). Nelze podpořit projekt, kde nebude tato aktivita zastoupena (nemyslí se běžné zaučení na pracovišti). Komunitně prospěšné zaměstnávání může být chápáno jako tréninkové pracovní místo, které umožní účastníkovi získat pracovní zkušenosti a v závěrečné fázi mu bude poskytnuta podpora při získávání návazného pracovního uplatnění, stejně tak je však možné další uplatnění u komunitně prospěšného zaměstnavatele, pokud se zaměstnanec se znevýhodněním osvědčí a pokud zaměstnavatel pro toto další uplatnění nalezne finanční prostředky
- **podnikatelské inkubátory** a podpora **podnikání na zkoušku** (např. podnikatelsko – zaměstnanecká družstva – realizace vlastního podnikatelského záměru s případným finančním příspěvkem družstva); z projektu mohou být hrazeny výdaje jako nájem prostor, nákup drobného vybavení a pracovních pomůcek, vzdělávání, poradenství vč. vytvoření podnikatelského plánu, rekvalifikace, diagnostika, zaměstnání pod hlavičkou příjemce (mzdové příspěvky – zaměstnanecká družstva), specialista pro podporu podnikání, kouč, stáž, účast na veletrzích apod.
- doplňkově koordinační aktivity a síťování v oblasti zaměstnanosti, osvěta zaměstnavatelů a vzdělávání členů realizačního týmu, a to zejména v práci s osobami z cílových skupin (včetně supervize)

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.4:

Aktivity spojené se zaměstnáváním osob z cílových skupin, vzděláváním osob z cílových skupin po uzavření pracovně právního vztahu nebo vzděláváním a poradenstvím po zahájení samostatně výdělečné činnosti mohou zakládat veřejnou podporu/podporu de minimis; před vydáním právního aktu je nutné předložit ŘO OPZ vyčíslení podpory de minimis.

Zprostředkování zaměstnání zajišťuje MAS, pokud má povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání nebo partner projektu, pokud má povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání a současně vykonává pro projekt i jiné činnosti, které nelze soutěžit volně na trhu, nebo lze řešit nákupem od agentury práce, která má povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání, případně může MAS tuto činnost zajistit prostřednictvím Úřadu práce ČR (ÚP ČR) po dohodě s příslušnou krajskou pobočkou ÚP ČR a zároveň za podmínky, že toto zprostředkování nebude započítáno do výstupů projektů realizovaných ÚP ČR, aby tak bylo vyloučeno duplicitní vykazování výstupů jak v soutěžním projektu, tak v projektu ÚP ČR. Tento postup je možný pouze u účastníků projektu, kteří budou zároveň registrováni na ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání nebo zájemci o zaměstnání. ÚP ČR není povinen na tuto formu spolupráce přistoupit.

Pokud zprostředkování zaměstnání nezajišťuje MAS, je nutné doložit doklad o zprostředkování.

V projektech realizované aktivity by neměly nahrazovat činnosti ÚP ČR, ale naopak je doplňovat a rozšiřovat s ohledem na detailní znalost potřeb lokálního trhu práce.

¹¹ Podpora tvorby pracovních míst v oblasti:

1) péče o vesnickou pospolitost (péče o staré občany, pomoc sociálně slabým spoluobčanům, spolková činnost, výchova a příprava pokračovatelů v samosprávě obce; průzkumy názorů občanů, kulturní a osvětová činnost, komunitní (sociální) práce, komunitní školství, koordinace dobrovolníků a neformálních pečovatelských apod.)

2) údržba veřejných prostranství, péče o krajinu a ochrana životního prostředí

3) sdílené a družstevní aktivity

4) informační technologie za účelem zlepšení kvality života v obci

5) občanská vybavenost (zejména služby, např. obchody pro obce)

6) zemědělství (omezený limit de minimis pro prvovýrobu)

Cílem je primárně podpora konkrétních znevýhodněných cílových skupin a sekundárně také zajištění dostupnosti některých veřejných služeb v území (cílem zaměstnanostních programů však není kompenzace nedostatečného systémového financování veřejných služeb ve smyslu záměny za veřejně prospěšné práce).

Z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jsou podporovány pouze rekvalifikace. Další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti nejsou ve výzvě podporovány a realizovat je bude samostatně pouze ÚP ČR. Zapojení ÚP ČR do projektů je možné pouze formou partnera bez finančního příspěvku.

V rámci části 1.4 nebude podporováno:

- podpora stávajících zaměstnanců
- podpora tvorby pracovních míst bez komplexní podpory a individuální sociální práce/psychosociální podpory s osobami z cílových skupin (komplexní podporou a individuální sociální práci není myšlen pouze mentoring a další profesní vzdělávání osob z cílových skupin)
- rekvalifikace a další vzdělávání bez přímé uplatnitelnosti osob z cílových skupin na trhu práce
- nevhodný nákup vybavení a zařízení pro osoby z cílových skupin (preference sdílení vybavení a zařízení na úrovni MAS či DSO)
- nástroje aktivní politiky zaměstnanosti s výjimkou rekvalifikací
- mzdové příspěvky na vytvoření pracovních míst v sociálních službách, které jsou hrazeny z vyrovnávací platby (dle Rozhodnutí Komise č. 2012/21/EU)
- přijetí předchozích zaměstnanců na uvolněná pracovní místa
- aktivity zaměřené pouze na lokální burzy práce
- exkurze a kariérové poradenství na školách (v gesci MŠMT)
- tranzitní programy pro žáky a studenty posledních ročníků škol realizované na školách (v gesci MŠMT)
- mzdové příspěvky na pracovní pozice na školách v gesci MŠMT (asistenti pedagoga, speciální pedagogové, školní psychologové apod.)

1.5.

Podpora rodin a posilování rodinných vazeb s cílem podpořit soudržnost a funkčnost rodiny jako uskupení, které zásadním způsobem ovlivňuje životní cestu každého jednotlivce, utváří jeho osobnost a celkově předurčuje stupeň jeho psycho-sociálního zdraví a pohody po celý život, podpořit a rozvíjet přirozené vazby v komunitě a umožnit sladování péče o děti nebo stárnoucí rodiče s prací a s výkonem své profese.

Příklady aktivit:

- **podpora sociálně či zdravotně znevýhodněných osob v rodinách** včetně podpory dalších pečujících členů rodiny při naplňování jejich specifických potřeb (*viz také podpora sdílené a neformální péče včetně paliativní a domácí hospicové péče, homesharingu a dalších forem sdílené péče v části 1.3*)
- **podpora ohrožených dětí a rodin v nepříznivé sociální situaci** (aktivity terapeutické a psychologické podpory cílené na rodiny s dětmi a na děti ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené, aktivity zaměřené na prevenci rizikového či problémového chování, podpora vzniku a fungování rodičovských svépomocných skupin, prevence předčasných odchodů ze vzdělávání apod.)
- vrstevnická výpomoc a peer programy
- **komunitní venkovské tábory, dětské komunitní kluby a jiné možnosti péče o děti** s cílem podpořit a rozvíjet přirozené vazby v komunitě („sami sobě“)
- **podpora v aktivním zapojování se seniorů do života v místní komunitě**
- **posilování rodinných a rodičovských kompetencí** rozvojem komunikačních a psychosociálních dovedností
- **programy podporující mezigenerační dialog a soužití** (*viz také část 1.1 Aktivity podporující rozvoj a posilování prvků svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušeností, podpora dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci*)
- **doplňkově osvětové akce na podporu rodiny** pro veřejnost a volnočasové aktivity

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.5:

- nelze podpořit projekt zaměřený pouze na realizaci venkovského komunitního tábora

Specifické podmínky pro aktivitu komunitní venkovské tábory

- cílem je podpořit a rozvíjet přirozené vazby v komunitě zpravidla v době školních prázdnin
- cílovou skupinou jsou osoby pečující o malé děti (tj. zejména rodiče a náhradní rodiče), v případě dětí s nařízenou ústavní výchovou jsou cílovou skupinou děti (CS Osoby ohrožené umístěním nebo umístěné v institucionálních zařízeních)
- aktivita je určena pro děti od 3 do 15 let věku včetně
- minimální kapacita pro realizaci tábora je 10 dětí
- s rodiči dětí musí příjemce uzavřít písemnou smlouvu o poskytování služby na dobu trvání jednotlivého turnusu, popřípadě více turnusů v daném školním roce
- příjemce musí vést denní evidenci (elektronicky nebo v listinné podobě) přítomných dětí, obsahující čas příchodu a odchodu dítěte (ověření při kontrole na místě)

Specifické podmínky pro aktivitu dětské komunitní kluby

- cílem je zajištění péče o děti v době mimo školní vyučování, kdy jsou rodiče v zaměstnání (nejde o podporu mimoškolních vzdělávacích aktivit, ale o podporu a rozvoj přirozených vazeb v komunitě a prevenci sociálního vyloučení)
- dětské komunitní kluby doplňují chybějící kapacity stávajících zařízení školních družin a školních klubů (dětský komunitní klub nemůže nahrazovat provoz školní družiny ani školního klubu, které jsou zřizované školami nebo zřizované jako školská zařízení)
- jsou určeny pro děti 1. i 2. stupně ZŠ (popř. přípravné třídy ZŠ), nikoli pro děti předškolního věku (dětský klub nemůže nahrazovat provoz dětské skupiny dle zákona č. 329/2021 Sb.)
- cílovou skupinou jsou osoby pečující o malé děti (tj. zejména rodiče a náhradní rodiče), v případě dětí s nařízenou ústavní výchovou jsou cílovou skupinou děti (CS Osoby ohrožené umístěním nebo umístěné v institucionálních zařízeních)
- s rodiči dětí musí příjemce uzavřít písemnou smlouvu o poskytování služby s aktualizací alespoň na každý školní rok

- příjemce musí vést denní evidenci (elektronicky nebo v listinné podobě) přítomných dětí obsahující čas příchodu a odchodu dítěte (ověření při kontrole na místě)

V rámci části 1.5 nebude podporováno:

- dětské skupiny dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině
- školní kluby a školní družiny zřizované školami nebo zřizované jako školská zařízení (v gesci MŠMT)
- pracovní pozice na školách v gesci MŠMT (asistenti pedagoga, speciální pedagogové, školní psychologové apod.)
- polytechnické vzdělávání, neformální vzdělávání, doučování a kroužky na školách (v gesci MŠMT)

1.6.

Dluhové poradenství bude podporováno výhradně jako **cílená přímá podpora a pomoc osobám z cílové skupiny**, podpora aktivit směřující k aktivnímu řešení zadluženosti či předluženosti, ke snížení rizika sociálního vyloučení z důvodu předluženosti; jedná se zejména o:

- zpracování a podávání insolvenčních návrhů/podání návrhů na oddlužení
- proces mapování dluhů, sestavení rodinných rozpočtů
- **aktivity vedoucí k řešení exekucí** (zastavování exekucí atd.)
- aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů
- **aktivity směřující k hájení práv klientů v rámci soudního řešení jejich sporů**, zejména podpora během nalézacího řízení, sepisování vyjádření k soudu, podávání opravných prostředků proti platebnímu rozkazu a rozsudku, pomoc s podáním žaloby na vydání bezdůvodného obohacení (po zastavení protiprávních exekucí) apod.
- **zvyšování kompetencí cílové skupiny v oblasti práce s dluhy, a to formou individuální přímé práce s cílovou skupinou, individuální modelace života s dluhy a bez dluhů** (příprava pro život v jasných podmínkách hospodaření bez dluhů).

Výše uvedené aktivity je **nutné řešit komplexně včetně přímé práce s cílovou skupinou**. Zpracování a podávání insolvenčních návrhů/návrhů na oddlužení a proces mapování dluhů lze realizovat pouze v kombinaci s dalšími aktivitami.

Doplňkově je možné podpořit v kombinaci s výše uvedenými aktivitami i aktivity zaměřené na:

- **snížování specifických dluhů** např. v souvislosti s trestnou činností, neuhrazené pokuty, dluhy na nájemném apod.
- **podporu osob v průběhu procesu oddlužení**, které budou mimo jiné působit preventivně proti možnému zrušení oddlužení ze strany soudu
- **spolupráci partnerů na místní úrovni**, se zapojením obcí a nestátních neziskových organizací
- **prevenci ztráty zaměstnání z důvodů předlužení**, podpora pracovníků s exekucemi a odbourávání specifických bariér v přirozeném prostředí klienta, např. individuální dluhové poradenství v zaměstnání, podpora v jednání se zaměstnavatelem apod. (*viz také část 1.4 Zaměstnanostní programy*)
- **šíření informovanosti o dostupné terapeutické podpoře či poskytovateli konkrétní sociální služby, která by klientovi mohla být nápomocna, sestavení rodinných rozpočtů a práce s rodinnými financemi.**

Specifické podmínky pro aktivity v rámci části 1.6:

- skupinové workshopy, kurzy, přednášky k tématu finanční gramotnost – možná jsou edukační skupinová setkání, a to pouze jako dílčí součást individuálního zvyšování kompetencí v dluhové oblasti; tato edukační setkání by měla sloužit zejména k předání informací o dluhové problematice cílové skupině – exekuce, úvěry, insolvence

V rámci části 1.6 nebude podporováno:

- sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (např. terénní dluhové poradenství, dluhové poradenství jako odborné sociální poradenství)